

ACC. N:R M. 14358:1-14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Otto Eskildson, Färingtöffa*
Härad: *N. Åsbo* Berättare: " " "
Socken: *Färingtöffa* Berättarens yrke: *f. d. lantbr.*
Uppteckningsår: *1957* Född år *1877* i *Färingtöffa*

Gudstjänst och nattvardsgång. s. 1-14. LUF 107.

Skriv endast på denna sida.

GudsTjenster

Jag minns från 1880-talet gudsTjenstgörande
i Karingtäfte kyrka, som är pastorat med
Riseberga, vilka nu är sammanslagna till Horkommen
GudsTjenstgörandet kallades här mässe som
varannan söndag började kl 9 p.m. och varannan
söndag kl 10 m. det motsvarade samma tider i
Riseberga kyrka

De som bodde 1-2 km eller mer från ^{kyrkigt} kyrkan
dit i regel varannan söndag, då de kördes
med häst och vagn, barn och Tjenstefolk
fick då åka med, de hade var och en sina
häststallar där de satte in hästarna
Korpare och läsa arbetare gick också
gerna i kyrkan, någon annan förståelse
hade de ej på söndagen, der lästes ju
upp alla tungörelsen från predikstolen
efter predikan varu många var intresserade

Den mest betydelsefulla gudstjänsten var
guldagen, då det brukade vara fullt av åhörare
i såväl vänska som gångrar i kyrkan, på
grund av länge avstånd till annan kyrka
har jag hört någon översvar gudstjänst i annan
kyrka, ett undantag var under den tid vi
hade hovpredikant Sandberg som kyrkoherde
här, då kommo många hit för att höra honom
Till kyrkobesök tog man sine bästa kläder
på sig och till högtidsdagarna i jul och
påsk var särskildt kvinnorna välklädda
detta upphörde ej förr än in på 1900 talet
som först nämndes körades med hästar, de
flesta gående men och kvinnor (Cykel
läns ej på den tiden) gick tillsammans,
kyrkostigar fanns i äldre tider, var upptagen
i kartan kyrkostig från Kåhalm till Fångstofta
över Blingstorp, den är numera tillbyggd till mindre väg

På sommaren vid vackert väder samlades särskildt vännen på kyrkbacken i en del olika grupper för att diskutera olika saker. Jag har hört talas om att i ett hus i närheten av kyrkan fanns krag, der de kunde köpa kaffe och brännvin, men ej för än efter gudstjensten, men det var nog i början av 1800 talet sedan han ej punit sådant. Stämnet på den som bodde der kalla de för Ljungdalskan. Det ligger många gårdar och hus omkring kyrkan, så de flesta hade vännor och bekanta som bjöd på kyrkokaffet efter gudstjensten. Detta brukades även efter 1880 talet. Kvinnorna brukade gå in i kyrkan när de kom fram, men vid vackert väder stod gamla männen och talade med varandra till dess ringde samman.

4. Till komma efter predikans början ansågs
Storande någon rangordning eller dylikt
vid ingången i kyrkan förekom ej. De som
kom försent till kyrkan brukade stanna i
vapenhuset der de kunde höra predikan
sen gick de hem när de blev trötta att stå,
något oväsen har jag aldrig hört förekommit
och var ju kyrkovaktmästaren och kyrkovärden
som svara för allmänna ordningen
jag har aldrig hört att några bankar
voro uppdelade till byalag eller dylikt, utan
det var öppna bankar och var och en kunde
taga plats efter behag, någon tröst om platser
förekom ej, det var en sed att hushånde
och högare personer tog plats i bankarne
närmast altaringen. Torpare och arbetare
i bakre bankarne, det var även brukligt
att männen sättes i en rad och kvinnorna i en rad

ACC. N:R M. 14358:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5.

7. bänkarne var insatta hyllor till husud-
-bonader och rytskeböcker yttre kläder och
halsdukar behålls på i kyrkan, endast
hattarne avtogs och lades på hyllan, det
elldades i två ugvar, men det blev aldrig
så varmt att de behöfde ta av yttre kläder
utom dem som sät närmast ugnarne och
de lade plagen hos sig i bänkan, till de gick ut
ganska allmant var det att kvinnorna
hade löwendel eller andra beprödar att
luktå på under mässan, någon förtäring
under gudstjensten förskann ej.
Någon särskild vakt under gudstjensten
utom nämnda kyrkovaktmästare och kyrkovardar
förskann ej särskild, till julhelgden till
7. uppsattes granar och vackert önc vid
altaringen ävensom blannar, i äldre
tider stöptes ljus i hemmen till kyrkan

ACC. N:R M. 14358:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

men ^{mycket} det bars att köpa färdiga hade köpt
bänkarne var ej byggda för knäpass så
när prästen sade låt oss bejda lutade oss
sig ned i bänkarne. När evanjelium eller
troshökännelse lästes reste sig alla även
de som hade sorg, det är så förfärande
de äldre prästerna brukar nog i sin predik
= en inflika enskilda personer, men de försvarar
6 sedan på 1800-talet prästen brukar predika ^{en timma} (en timma)
och var många frötta bland åhörarna
Vi hade en hovpredikant Landberg till
kyrherde en del år, det var en utmärkt
talare, han hade alltid en stor vit
näsduk i handen, såväl vid altaret som
i predikstolen utan någon benämning eller funktion
I gudstjänsten är väl synda bekännelsen
som har mest betydelse.
Eran det jag minns har vi haft argel

i kyrkan, men jag har hört att föret
var det skollarsen, och troligen några
andra som ledde sången, hur sången
utfördes kan jag ej förklara, men hade
man äldre personer sjunga var det
långstämigare än nu.

Det har förekommit att förbodes för
sjuka församlingstör har läst i kyrkan
någon särskild kyrka därför har jag ej hört
7. Har tacksågelse för avlidna lästes, böjde
sig folket när i bankarne pålysningar
och andra meddelande och kungörelser
satt folket som vanligt och höjde på
i enslaka fall kunde någon gå ut när prästen
läste kungörelser, men i hundraåk stämde
alla kvar till slutet, någon mammån har
jag aldrig hört, utan lästes alla tacksågelse
för avlidna lika efter begravning.

Kollekten upptogs med hängång, det var
en lång stång, som i tilländan var fästad
en liten vackert braderad säck der mynten
lades, den kallades häven. I regel var det
kyrkovärdarne som med varsin hävstång
delade upp bankraderna i kyrkan och bar
upp kollekt genom att racka fram hävstången
lägst bankarna der folket satt, någon
8 vävling fick ej ske där, ej heller tog
man kasset till prästen.

Något förklar eller gudstjänstens slut har
jag aldrig hört talas om, någon
särskild ordning vid utgången ur kyrkan
har ej förekommit. Efter den tidens långa
predikningar, skrynda nog de flesta mot
hemmet eller till sina åldrar, att åka
hem, det är möjligt en del kend lat oss
som de skulle ha med sig

När prästen höll andaktstund ute i socknen
det s.k. husförhör; då det var pålyst i kyrkan
att den eller de byar skulle inställa sig till
husförhör på angivna plats, han gjorde
då anteckningar om dem som var närvarande
och förhöjde dem i deras kristendomskunskaper
och katekes, det var med förvåning man
kunde höra att även gamla personer kunde
sina katekesstycke, de hade läst på dem fört
jag har själv varit på husförhör flera
gänger till in på 1900-talet då de uppkörde
Då man ser tillbaka på gamla tiden söndags-
= firande och nu är det en mycket stor skillnad
det var ju så fört att på lantbyggen
fanns ej det minsta förfrållse utan unge
och gamla fick ligga hemma eller gå
till kyrkan för att der fräppa bekanta
att tala med

Nattvardsgången

Nattvardsgång anordnades i regel 6 gånger om året och pålystes i kyrkan, för äldre personer gick mest till nattvarden på sommaren, det förekom aldrig utan nattvardsgäster infunnit sig, de hade ju antecknat sig för söndagen, det skulle endast vara om det blev snöhinder, så präst ej kunde komma till kyrkan, prästen här bodde för i Risebarga, då blev det mässfall. Det ansågs att 3 a 4 gånger om året bör man gå till nattvarden. Ingen skilnad på husbondefolk och tjänstefolk förekom sedan barnen blev konfirmerade bruka de följa föräldrarna till nattvardsbordet, någon avgift kom ej i fråga. Skiftet mål äro som följande. Den som hade fått vänta barn fick ej gå

ACC. N:R. M. 14358: //.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till nattvarden, för än hon ståt skrift för
mäster som buka ske i sakrastian, om
någon ståt skrift har den ej vägrats bege
nattvarden, det måste i så fall vara
mästers gåbud. Vid sjukbäddar är det
vanligt med nattvardsgång. Minst och
Oblater hämtas mäster i sakrastian den de
förmåras. Överblivet vin och Oblater inläses

II
i kista i sakrastian till de besöks
Oblatena anskaffas från särskild fabrik
eller lagare som Tjuverka sådana
Merkan av vin och Oblater är ju helt beroende
på den tro maniskan har. Har det var
gäldigt om teckning Till nattvardsgång
fick de som skulle anteckna sig stanna
kvar i kyrkan efter messans slut då
det bars ut ett bord i korset där de som
de som ville anteckna fick gå fram

någon avgift kom ej i fråga
 Skriftermålet äge rum före predikan den
 dag dag nattvardsgången ägde rum efter
 predikan, när någon kallat präst till
 sig och vilkåns nattvarden blir ju
 enskildt skriftermål der.

Till nattvardsgång skulle de kläda sig
 i svart kostym med vit rose.

12. På 1800 talet var det en allmän uppfattning
 att de ej skulle äta något dagen innan
 de gick till nattvarden man hade en
 sträng uppfattning att åt man något
 begick man nattvarden avvärdigt
 jag har ej hört någon präst tala
 för eller emot åtsändet, det var kanske
 endast en sed, som fört nämns skulle
 man ha svart kostym denna begagnades
 endast vid nattvardsgång och begravingar.

I handen var nog endast tvinnor
en vit näsduk vid nattvardsgången
Laringslöffa kyrka byggdes på 1200-talet
så det har ej varit någon orsak att gå
annan kyrka. Någon kloster att ringa
vid nattvardsgång har ej funnits
Nattvardsgästerna sattes ej på någon särskild
plats men vid nattvardsgång, sätte de äldsta
13 på bänkarne längs fram i korset så
de börja och gå fram till altarringen
därefter samlades de andra i gångarna
och gick fram efter som det blev ledigt
De hade då antagit ytterrockar och sjalar
och kappor som de la i bänkarne
efter som fullgod förvärringen gick
de tillbaka till sina platser i bänkarne
och tog på sig ytterkläderna

ACC. N:R M. 14358:14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

14.

Den dag när de gick till nattvarden
var en allmän sad att något besök eller
fästande ej ^{skete} efter det de kom hem från
kyrkan utan höll dem hemma denna
dag.

14 Joly Trov prästen tog begäran med från
kyrkan när hämta vinet, här är
många pojkar vin och dricker men jag
kan ej tänka att de ser det i förbindelse
med nattvardsvinet, detta är om
prästen kallas till sjukbädd